

รายวิชา นาฏศิลป์

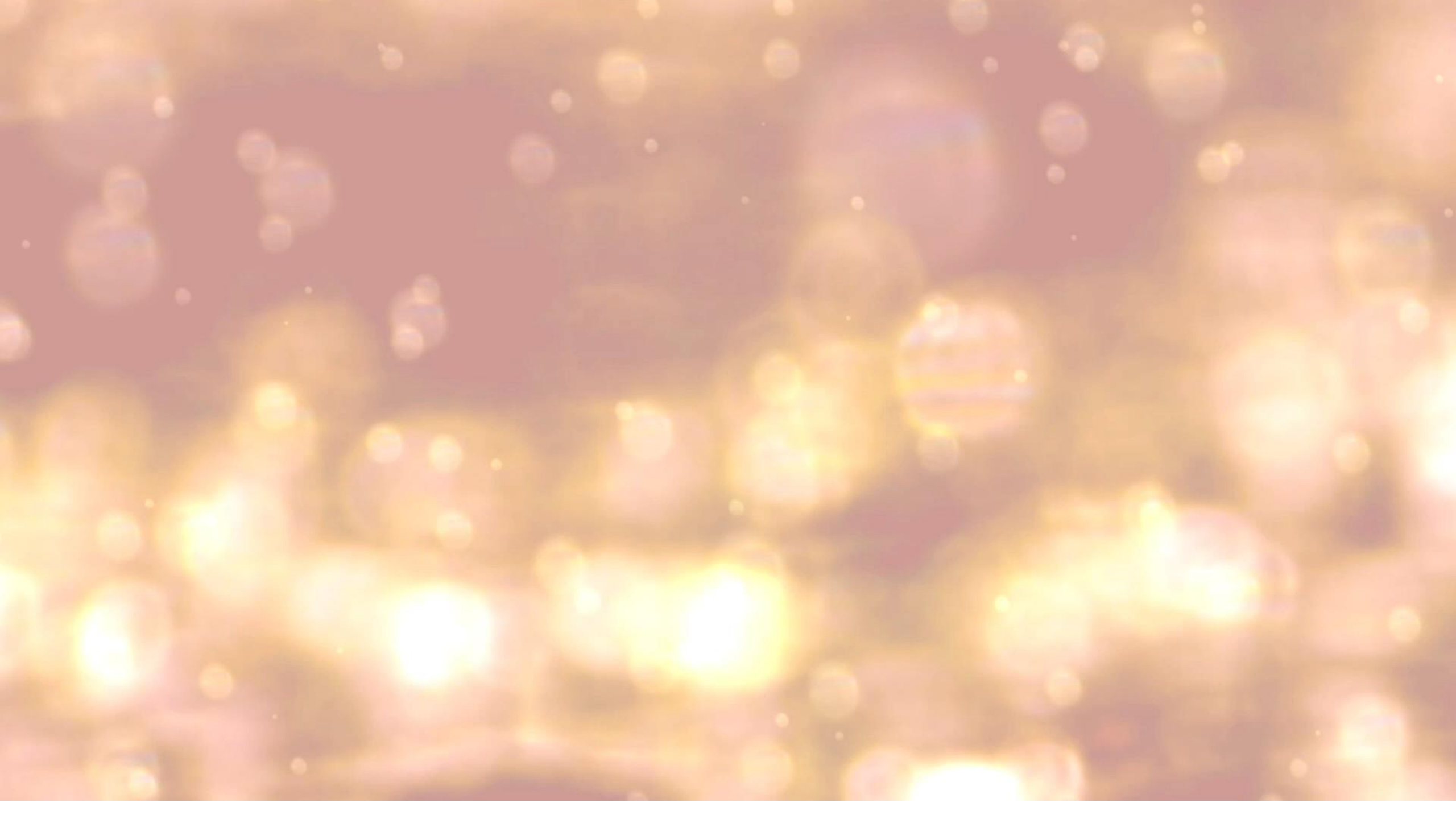
เรื่อง คุณค่าและแนวทางการ
อนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นเมือง

จุดประสงค์การเรียนรู้

- บอกคุณค่าและแนวทางการอนุรักษ์นาฏศิลป์
พื้นเมือง

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

วีดิทัศน์เรื่อง นาฏศิลป์สร้างสรรค์สีภาค

เผยแพร่โดย : LC Mahidol

เผยแพร่วันที่ : 6 May 2019

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=iGkcOSC6Zjo&feature=youtu.be>

การแสดงพื้นเมือง

การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง เป็นการแสดงเพื่อก่อให้เกิดความสนุกสนาน
เพลิดเพลิน และความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ

การแสดงพื้นเมืองของไทยแบ่งออกเป็น 4 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง
ภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้ แต่ละภาคจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์
แตกต่างกันออกไปทั้งรูปแบบของเพลงพื้นเมือง และการแสดงพื้นเมือง
สิ่งเหล่านี้เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

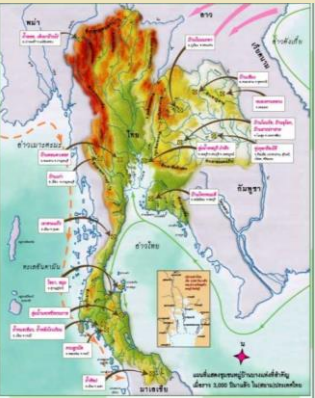
ขนบธรรมเนียมประเพณี

ศาสนา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
นาฏศิลป์พื้นเมือง

ความเชื่อ

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

ค่านิยม

การประกอบอาชีพ

วัฒนธรรมต่างชาติ

การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือ

เป็นลักษณะศิลปะที่มีการ

ผสมผสานกันระหว่างชนพื้นเมืองชาติต่าง ๆ
ทำให้การแสดงมีความหลากหลายแต่ยังคงมี
เอกลักษณ์เฉพาะที่แสดงถึงความนุ่มนวล
ของท่วงท่า และทำนองเพลง ประกอบกับ
ความไพเราะของเครื่องดนตรีประเภทเครื่อง
ดีด สี ตี เป่า

การแสดงพื้นเมืองภาคกลาง

ลักษณะของการแสดงจะมีความ
สนุกสนานเรียบง่ายสะท้อนวิถีชีวิต
ของคนในท้องถิ่น เน้นความสนุกสนาน
บางการแสดงอาจมีวัฒนธรรมหลวง
เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

การแสดงพื้นเมืองภาคอีสาน

ลักษณะการแสดงจะแบ่งออกเป็น
กลุ่มวัฒนธรรม คือ กลุ่มอีสานเหนือ
กลุ่มอีสานใต้ และกลุ่มอีสานเฉพา
เมืองโคราช ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน
การแสดงมีความเรียบง่าย
สนุกสนานเป็นธรรมชาติ

การแสดงพื้นเมืองภาคใต้

การแสดงจะแสดงถึงวิถีชีวิตความ

เป็นอยู่ การประกอบอาชีพของชาวใต้

ลักษณะการแสดงมีจังหวะสนุกสนาน

บางการแสดงอาจผสมผสาน

กับวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน คือ

ประเทศมาเลเซียด้วย

คุณค่าของการแสดงพื้นเมือง

การแสดงพื้นเมืองของไทย เป็นสิ่งที่แสดงถึงความ
มีอารยธรรมและความเจริญอกงามของคนในชาติ ซึ่งสามารถ
จำแนกคุณค่าของการแสดงพื้นเมืองเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณค่าด้านความบันเทิง เพราะการแสดงพื้นเมืองทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินทั้งจากลีลาท่าทางของผู้แสดง ความวิจิตรงดงามของเครื่องแต่งกาย ความสวยงามของฉาก

คุณค่าของการแสดงพื้นเมือง

2. คุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรม การแสดงพื้นเมืองเป็นศูนย์รวมของงานศิลป์หลากหลายสาขา เช่น ดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์ วรรณศิลป์ มัณฑนศิลป์ ทัศนศิลป์ และขนบธรรมเนียมประเพณีอันงดงามของท้องถิ่น

คุณค่าของการแสดงพื้นเมือง

3. คุณค่าด้านจริยธรรม เนื้อเรื่องของการแสดงส่วนใหญ่ จะสะท้อน คติธรรมค่านิยมทางพุทธศาสนา การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม

คุณค่าของการแสดงพื้นเมือง

4. คุณค่าด้านความคิด การแสดงพื้นเมือง และการละเล่น
พื้นบ้านหลายประเภท เป็นการแสดงความสามารถด้านความคิด
สร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ สอดแทรกคติสอนใจ และแนวคิด
ที่เป็นประโยชน์

คุณค่าของการแสดงพื้นเมือง

5. คุณค่าด้านการศึกษา การแสดงพื้นเมืองของภาคต่าง ๆ ก่อให้ประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ สังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และความเชื่อของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น

การอนุรักษ์การแสดงพื้นเมือง

1. การรวบรวมข้อมูลการแสดงพื้นเมืองต่าง ๆ ทั้งจากคนในท้องถิ่น และเอกสารที่ได้มีการบันทึกไว้ เพื่อนำมาศึกษาวิจัยให้เข้าใจถึงแก่นแท้ เอกลักษณ์ และคุณประโยชน์ของการแสดงนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้คนรุ่นใหม่เกิดการยอมรับและนำไปปรับใช้กับชีวิตยุคปัจจุบันได้

การอนุรักษ์การแสดงพื้นเมือง

2. ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของการแสดงพื้นเมือง

โดยเฉพาะการแสดงในท้องถิ่น ให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงเอกลักษณ์ของการแสดงพื้นเมือง

การอนุรักษ์การแสดงพื้นเมือง

3. การรณรงค์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์การแสดงพื้นเมืองให้กับคนไทยทุกคน รวมทั้งภาคเอกชนต้องร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการแสดงพื้นบ้านให้กับชุมชน

การอนุรักษ์การแสดงพื้นเมือง

4. สร้างศูนย์กลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานทางด้านวัฒนธรรม ด้วยระบบเครือข่ายสารสนเทศ เช่นเว็บไซต์ เพื่อเข้าถึงได้ง่าย และสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตได้ง่าย อย่างไรก็ตามก็ดีสื่อมวลชนควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านการแสดงพื้นเมืองมากยิ่งขึ้นด้วย

แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมือง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้า

คำตอบที่ถูกต้อง

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับความหมายของการแสดงพื้นเมือง

ก. การแสดงพื้นเมืองเป็นการแสดงเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ

ข. การแสดงพื้นเมืองเป็นการแสดงที่น่ากลัว ทำให้ผู้คนตื่นเต้น

ค. การแสดงพื้นเมืองเป็นการแสดงที่ต้องอาศัยผีसांगเทวดา

ในการดูแลรักษา

ง. การแสดงพื้นเมืองเป็นการแสดงเพื่อความบันเทิง สนุกสนาน

ไม่ก่อให้เกิดรายได้

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับความหมายของการแสดงพื้นเมือง

ก. การแสดงพื้นเมืองเป็นการแสดงเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ

ข. การแสดงพื้นเมืองเป็นการแสดงที่น่ากลัว ทำให้ผู้คนตื่นเต้น

ค. การแสดงพื้นเมืองเป็นการแสดงที่ต้องอาศัยฝีมือสูงเทวดา

ในการดูแลรักษา

ง. การแสดงพื้นเมืองเป็นการแสดงเพื่อความบันเทิง สนุกสนาน

ไม่ก่อให้เกิดรายได้

2. ข้อใดไม่ใช่ที่มาของนาฏศิลป์พื้นเมือง

ก. ธรรมชาติในท้องถิ่น

ข. การละเล่นพื้นเมือง

ค. ความเชื่อของคนในท้องถิ่น

ง. การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์

2. ข้อใดไม่ใช่ที่มาของนาฏศิลป์พื้นเมือง

- ก. ธรรมชาติในท้องถิ่น
- ข. การละเล่นพื้นเมือง
- ค. ความเชื่อของคนในท้องถิ่น
- ง. การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์

3. ข้อใดที่ไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนาฏศิลป์พื้นเมือง

ก. สภาพภูมิศาสตร์

ข. ศาสนสถาน

ค. ความเชื่อ

ง. ค่านิยม

3. ข้อใดที่ไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนาฏศิลป์พื้นเมือง

ก. สภาพภูมิศาสตร์

ข. ศาสนสถาน

ค. ความเชื่อ

ง. ค่านิยม

4. การจัดอาหารใส่ขันโตก เป็นวัฒนธรรมของภาคใด

ก. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข. ภาคกลาง

ค. ภาคเหนือ

ง. ภาคใต้

4. การจัดอาหารใส่ขันโตก เป็นวัฒนธรรมของภาคใด

ก. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข. ภาคกลาง

ค. ภาคเหนือ

ง. ภาคใต้

5. ลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ มีลักษณะเป็นอย่างไร

- ก. มีความนุ่มนวล อ่อนหวาน งดงาม
- ข. มีความรื่นเริง สนุกสนาน
- ค. มีความเรียบง่าย ใช้สำนวนโวหารมาก
- ง. มีความกระชับ รวดเร็ว

5. ลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ มีลักษณะเป็นอย่างไร

- ก. มีความนุ่มนวล อ่อนหวาน งดงาม
- ข. มีความรื่นเริง สนุกสนาน
- ค. มีความเรียบง่าย ใช้สำนวนโวหารมาก
- ง. มีความกระชับ รวดเร็ว

6. ศิลปะการแสดงที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต
ของคนในภาคกลาง คือข้อใด

ก. ระบำเก็บใบชา

ข. เต้นกำรำเคียว

ค. ระบำร่อนแร่

ง. เซิ้งแห่ไข่หมัดแดง

6. ศิลปะการแสดงที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต
ของคนในภาคกลาง คือข้อใด

ก. ระบำเก็บใบชา

ข. เต็มกำรำเคียว

ค. ระบำร่อนแร่

ง. เซิ้งแห่ยี่ไข่หมดแดง

7. การแสดงของภาคกลางข้อใดสะท้อนถึงการประกอบอาชีพ

ก. รำเถิดเทิง

ข. รำวงมาตรฐาน

ค. รำศรีนวล

ง. ระบำชาวนา

8. การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
แตกต่างกันจากภาคอื่นอย่างไร

ก. มีความทันสมัย สวยงามกว่าภาคอื่น

ข. มีความงดงาม วิจิตรตระการตากว่าภาคอื่น

ค. มีความอ่อนหวาน นุ่มนวลเชื่องช้ากว่าภาคอื่น

ง. มีความเรียบง่าย สนุกสนานเป็นธรรมชาติกว่าภาคอื่น

9. การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดใดที่ไม่ใช่การแสดงพื้นเมือง ของภาคใต้

ก. กาหยง

ข. มะโย่ง

ค. รำร่อนแร่

ง. รำเก็บใบชา

10. ข้อใดเป็นการอนุรักษ์การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง

ก. แต่งกายเลียนแบบการแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง

ข. ซื่อแผ่นบันทึกเสียงการบรรเลงวงดนตรีพื้นเมืองมาเก็บไว้

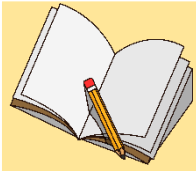
ค. เข้าร่วมแสดงเชิงกระต๊อบข้าวในงานโรงเรียน

ง. เข้าร่วมชมงานประเพณีไหลเรือไฟ

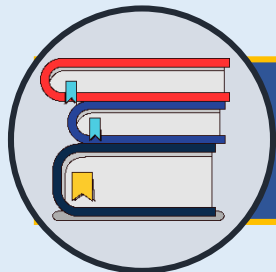

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง จุดมุ่งหมายและองค์ประกอบของละคร

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้

ชิ้นงานที่ 1 จุดมุ่งหมายของละคร

ชิ้นงานที่ 2 แบบบันทึกองค์ประกอบของละคร

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

